

spise, dvoudílném »Řízení trestním rakouském« (I. 1887, II 1897) i v monografii »Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací« (1893), jež jsou pomníky nehynoucí ceny jeho práce na poli trestního procesu.

Z pozdější jeho činnosti mají význam přímo průkopnický jeho práce v oboru práva tiskového, jehož vědeckému zpracování dal základ. Zálibu pro právo procesní udržel si Storch i v další činnosti vědecké. Když po převratu byl ustanoven předsedou komise pro reformu československého trestního práva procesního, nemohlo jistě býti šťastnější volby.

Právo formální je jen prostředkem jak uskutečnit právo hmotné. Storch proto pilně sledoval práce komise pro reformu trestního práva hmotného a k vydanému návrhu všeobecné části trestního zákona napsal dvě studie, z nejlepších o osnově. V Právniku 1922 zabývá se obtížným problémem »Trestu smrti v osnově československého zákona trestního v r. 1921«. Ve Sborníku věd právních a státních z roku 1922 ve článku »Hájení obviněného v budoucím trestním řízení československém« řeší tuto otázku na podkladě rozdělení trestných činů dle osnovy a podává zároveň ukázkou, jakým směrem by se bral při reformě československého trestního práva procesního.

Není pochyby, že by se mu podařilo, jak o tom svědčí již kritické poznámky, roztroušené v jeho dřívějších dílech, spojit snahu o zaručení svobody individua s potřebou ochrany společnosti, jak se stalo již v Československé osnově trestního zákona, a postavit tak formální právo na stejný ideový základ jako právo hmotné. Dlužno proto litovati jeho smrti tím více, že odešel právě nyní, krátce před dokončením prací na zatímním návrhu československého trestního zákona, jimiž byl dán podklad k reformě práva procesního. —ř.

In memoriam. Zemřel univ. prof. PhDr. František Drtina, který v počátcích našeho státu stál v čele ministerstva školství a nár. osvěty jako státní tajemník. Za jeho správy počala se zřizovati druhá česká universita v Brně, o níž již za Rakouska se zesnulý přičiňoval ze všech sil, stejně jako vědec, tak jako politik-poslanec na říšské radě vídeňské. Poněvadž s touto universitou dostalo se i naší vědě právnické druhého významného střediska, je povinností naší s díkem vzpomenouti zesnulého, jednoho z těch, kteří o ni mají zásluhu. —

Prof. Miloslav Stieber šedesátníkem. Není tomu dlouho, co oslavovali jsme šedesátiny prof. Kadlece. Téměř právě za měsíc slaví své šedesátiny druhý badatel v oboru dějin práva ve střední Evropě — prof. Stieber a my připojujeme se k oslavě jeho stručným článkem. Ač prof. Stieber jest profesorem téhož předmětu jako prof. Kadlec, liší se od něho svým zvláštním pojetím i metodou. Stal-li se prof. Kadlec budovatelem dějin veřejného práva ve střední Evropě, jest prof. Stieber zakladatelem badání o dějinách soukromého práva ve střední Evropě.

Prof. Stieber narodil se 16. února 1865 ve Slaném, kdež po studiu na gymnasiu v Praze a na právnické pražské fakultě stal se advokátem. Stal se tudíž praktikem a bohatá praxe advokátní prospěla nesporně jeho badání historickému. Neboť prof. Stieber jest v první řadě právní historikem, ale praxe jeho poskytla mu vzácný dar: bráti zřetel při líčení historickém též k nynějšímu právnímu vývoji. To jest směr, kterým běže se ve svých pracích při všem svém badání. Již v prvním velkém svém díle »K vývoji správy« (1901) jest to patrné. Neboť jak podtitul ukazuje: »Vliv českých živlů na správu v Dolních a Horních Rakousích a její význam pro rakouský exekuční proces« všímá si autor tu nejen dějin, nýbrž přihlíží i k právu modernějšímu i modernímu, k němuž naši historikové právníci ještě nepřihlédli. Ač habilitoval se prof. Stieber pro dějiny německého práva (o osudu svého habilitačního spisu napsal zajímavý článek do Památníku Všehrdu), přece zabývá se téměř výhradně právem českým. Jak učinil v prvním svém spisu, zkoumá však při svém studiu práva českého vlivy cizí, ale přihlíží i k vlivům, kterými působilo právo české na práva jiná zvláště na právo v zemích ra-

kouských. Z této snahy vyplynul také dodatek ku zmíněnému spisu jeho, v němž Stieber řeší otázku, kdy povstalo kratší znění rakouského zemského práva. Prof. Stieber vystoupil tu s tvrzením, že kratší znění zemského práva rakouského, kteréž kladlo se obyčejně do r. 1237, jest mladší než t. zv. delší znění. Tuto otázku rozvinul prof. Stieber později r. 1905 ve spise »Das österreichische Landrecht und die böhmischen Einwirkungen auf die Reformen König Ottokars in Oesterreich«. V tomto díle rozvádí a doplňuje názory vyslovené v doplňku svého prvního díla a polemizuje se zdarem s badateli německými Luschinem a Siegelm. A opět jsou tu celé partie věnovány českým právním dějinám, kterým svými poznatky velmi záslužně prospěl.

Dalším velkým dílem prof. Stiebra jsou »České státní smlouvy. Díl I. Od Přemysla Otakara II. do založení říše Habsburské«. Jest to dílo, které zabývá se předmětem u nás dosud naprosto netknutým. Spis vznikl při badání meziměstských právních styků a bedlivým zpracováním této otázky prof. Stieber položil základ ku dalšímu probádání mezinárodních styků českých králů a české koruny. Ze zpracování jest patrné, jaké množství pramenů autor probádal, vydaných i rukopisných. Jest nesporné, že v druhé části své knihy sestavuje celé mezinárodní právo české. Kniha tato byla prof. Stiebrem opět přepracována a doplněna a vydána německy »Böhmische Staatsverträge« r. 1912, čímž opět prof. Stieber prospěl české vědě širě výsledky badání svého i do ciziny. Přepracováním vytvořil také dílo nové, lišící se od prvního.

Stieber se zvláštní zálibou zabývá se právními instituty, které zůstaly dosud nepovšimnuty, proto buď, že odpuzovaly neobyčejně těžkou pochopitelným vývojem, buď, že vůbec si jich nikdo nevšiml pokládaje je za méněcenné. Stieber vytesává tyto instituty ze zapadlých koutů právních památek a staví je pak v jasných rysech překvapeným čtenářům před zraky. Není pochyby, že každá práce prof. Stiebra jest jen výsledkem neobyčejného zájmu. Kdo studuje díla Stiebrova, pochopí, co měl na mysli, když v předmluvě svého prvního díla pravil: »... probíraje se tištěnými i netištěnými listy, nalézal jsem vždy nový a nový půvab a měl novou a novou radost, že přede mnou rostou obrysy ústavů a zřízení zapomenutých a nevzpomínaných«.

Z této zvláštní záliby vznikly pak práce: »Terminus monere« (Sborník věd práv. a stát. III.), kteráž jest příspěvkem ku výkladu desk půhonných, právě tak, jako práce »Počátky prenotace« (Sbor. v. pr. a st. II.), jest opět příspěvkem ku poznání zemských desk.

I zanedlaný odbor procesního práva českého našel v Stiebrovi nadšeného pěstitele v díle »Soud hraničný« (1914). Z tohoto oboru právního napsal prof. Stieber ještě práci »Zhanění a odvolání« (Sbor. v. pr. a st., 1915), která jest ovšem založena na širokých základech srovnávacích.

Pracuje pro první sjezd právnický prof. Stieber vypracoval referát o »Ručení za škody z poklesků úřednických«. Práce tato jest charakteristickou také pro vědecké badání z jiné stránky, než jsme nahoře uvedli. Jak jsme se zmínili, prof. Stieber nezapomíná také na svou praxi, což jeví se zájmem o moderní právo. S vyličením moderního práva spojuje pak úměrně i vývoj historický. Uvedená práce jest toho příkladem. Ze zájmu o moderní právo vznikla pak práce »Uhražovací kapitál služebnosti a reálních břemen« (1902), »Původ a povaha úkojného práva dle rak. exek. řádu« (Sbor. v. pr. Pocta Randova) a pak »Právní povaha vlastnickovy hypoteky (1922). I v problémech moderního práva prof. Stieber projevuje zvláštní zájem o instituty, které jiného badatele by snad odpudily svou složitostí a obtížemi při jejich řešení. Praxe spojená s historickým badáním mu tyto obtíže ulehčuje. Prof. Stieber také jako znalec občanského práva zasedá v komisi pro reformu občanského práva.

Jak řečeno shora, prof. Stieber stal se zakladatelem oboru dějin soukromého práva ve střední Evropě. Vydal tu učebnici pro posluchače založenou nejen na literatuře, nýbrž i na badání pramenném. Z oboru

tohoto uvéstí jest také článek: »Systematika zákonníků střední Evropy« (Sbor. v. pr. a stát., 1922).

Bylo by tu možno uvéstí ještě jiné práce prof. Stiebra. Třeba však jen ještě upozorniti a zvláště zdůrazniti, že Stieber celým svým dílem jest osobností vynikající a svým zpracováním i slohem badatelem svérázným. Prof. Stieber klade velký důraz na zpracování i na jasnost výrazu, vliv to opět neobyčejně jemného právníckého postřehu, kterého zvláště civilistovi jest třeba. A tím prof. Stieber jest stejně vynikajícím, jako historikem právníkem. Rauscher.

Hospodářská politika střední Evropy v roce 1924. Minulý rok byl vlastně teprve prvním po světové válce, v němž také hospodářský život se poněkud vrátil do mírových poměrů. Zvláště pro střední Evropu byl to skutečný rok stabilisace a konsolidace, jež zatím dává aspoň naději na zdolání všech hospodářských obtíží; snad nejdůležitější skutečností po této stránce je konec valutového zmatku, jenž ještě v roce 1923 byl tak nepříznivým činitelem ve vývoji středoevropského hospodářství. Přijetí t. zv. Dawesova plánu Německem znamená přesun reparační otázky z politického pole na pole hospodářské; tento »nepolitický« — jak sám si říká — generál Dawes, jenž nenávidí politiky z povolání a jehož volební kampaň na místo vicepresidenta Spojených Států byla řetězem ironických projevů o politikaření a politikářích, dal skutečnou ránu dosavadní reparační politice, při které hospodářské důvody a hospodářská hlediska byla vždy až na posledním místě. Pomohl ke cti staré, ale zanedbávané zásadě, že hospodářské otázky se mají řešit hospodářsky a jen hospodářsky; veliký pocit úlevy a uklidnění střední Evropy je prvním dobrým následkem proražení této zásady.

Jinak je významnou událostí pro střední Evropu stabilisace měny polské. Nová jednotka polský złoty ustálena na poměru 1 zł. = 1 milion 800.000 polských marek a jeho hodnota připsána k hodnotě zlatého franku latinské mincovní unie. Zavedení nové měny nestalo se v Polsku bez krise, avšak dnes se zdá, že největší obtíže jsou překonány. Rakousko stabilisovalo svou měnu už dříve na poměru 71.060 korun = 1 dolaru a podobně se stalo v posledním roce také v Maďarsku, kde však měna stabilisována v poměru 346.000 korun maďarských = 1 anglické libře. Tím ovšem byla pro maďarskou korunu dána možnost dalších kursových variací podle anglické libry a koncem roku, když stoupala libra na světovém trhu, projevil se i vzestup maďarské koruny v poměru k ostatním valutám. Rakousko přechází nyní k t. zv. měně šilinkové, při čemž 1 sch. se rovná 10.000 rakouských korun. Československá koruna byla v minulém roce celkem stabilisována na výši, jakou měla již v roce 1923.

Poměrně nejkritičtější byl vývoj měny v království SHS.; tam byl minulý rok dobou deflační politiky, která ovšem nezůstala bez následků pro hospodářský život státu — jak je to konečně známo i ze zkušeností československých. Vláda jihoslovanská hodlá však v deflační politice ještě pokračovat.

U nás stal se v druhé polovině roku pokus o likvidaci všech finančních bolestí, zbývajících z válečného dědictví známými zákony o peněžních a sanačních fondech, o válečných půjčkách atd. Důsledky těchto zákonů nelze ovšem ještě přehlédnouti, avšak — ať již budou jakékoli — budou za dané situace nutné. Rok 1925 přinese nám patrně už také cedulovou banku. Přinese-li s ní také zlatou měnu, je zatím pochybné, avšak — není vyloučeno. Zdá se, že na rozhodujících místech se s tím vážně počítá a zbývá jen říci, kdy to bude. —ík.

Nový katastrální zákon. Vláda připravila osnovu zákona o nové úpravě katastru pozemkové daně a jeho evidence. Stalo se to hlavně z důvodů nutného sjednocení dosavadních předpisů, které sice v zemích bývalé koruny české i v zemích bývalého záboru uherského jsou vybudovány na stejných zásadách, avšak v jednotlivostech se přece jen dosti značně liší. Kromě toho bylo řízení v těchto věcech v bývalém